

Glad påsk!

Lagom till långhelgen kommer så Gjallarhornet. Trots att våren rent vädermässigt tycks låta vänta på sig ytterligare ett tag, så är det snart slut på mars och det är dags för årets första nyhetsbrev.

Det är inte bara till våra högtider som fisken är viktig. Ny forskning från Lunds universitet visar på fiskens betydelse redan under tidig- och mellanmesolitikum – om detta finns att läsa i det här numret av Gjallarhornet. Utöver det kan ni också läsa om arkeologi i Stockholms län 2017 och två boknyheter. Missa inte heller kallelsen till årets styrelsemöte, som för tredje året i rad går av stapeln den 2 maj i Stockholm.

Vi från samfundet önskar alla en riktigt glad påsk och hoppas att solen och vårblommorna dyker upp lagom till ledigheten.

Anna Tornberg

Anna.tornberg@ark.lu.se

Arkeologi i Stockholms län 2017

Länsstyrelsen i Stockholm höll 14 februari det tolfte seminariet genom åren om vad som hänt arkeologiskt i länet. Denna gång gällde det år 2017. Inte mindre än 130 personer hade anmält sig. Efter kulturmiljöchefen Louise Schlyters översikt av kulturmiljöenhetens arbete med 867 fornlämningsärenden 2017 inleddes seminariet med fem så kallade ”blänkare” från årets större uppdrag. Följande referat blir ytterst kortfattat och kan inte göra rättvisa åt de intressanta presentationerna under seminariet.

Jim Hansson berättade om den överraskande upptäckten av Gustav II Adolfs bortglömda flaggskepp *Scepter*. Fartyget påträffades vid kajarbeten på Östra brobänken på Skeppsholmen. Delar av aktern och sektioner midskepps kartlades med fynd av kanonkulor, verktyg, en kritpipa mm. Jim berättade även att en kogg från 1300- 1400-talet påträffats sjunken i Stockholms skärgård. Louise Evanni redogjorde för den senaste undersökningen av ett gravfält i *Sollentuna centrum* och för påträffade fynd, medan John Hamilton berättade om utgrävningen av *Hersens gård* där friläggning skedde av en 20 meter lång byggnad med stensatta kanter. Tre generationer hus konstaterades ovanpå varandra. Mats Nelson berättade om undersökningen av två gravfält längs med *Rotebroleden* i Sollentuna och fynd som påträffats från äldre järnålder. Kenneth Svensson sammanfattade de olika undersökningar som ägde rum på olika platser i *Slussenområdet*. Lämningar påträffades av Södra Slaktarhuset från 1700-talet. Vidare grävdes lämningar fram av kajanläggningar. Rester av en kakelugn från 1500-talet kom fram. På ett ställe påträffades en palissad från 1500-talet med kraftiga pålar. Vidare grävdes fram högmedeltida keramik och dräktspännen från 1300-talet. En verkstad för smide och gjutning från 1630-talet undersöktes. Avfall påträffades från keramikverkstad från 1570-talet. Detta är endast några exempel på allt som nämndes om Slussenundersökningarna.

Vidare fick vi en sammanfattning av undersökningen av gården *Norrtäl* av Lena Beronius Jörpeland och Anton Seiler. Här rörde det sig om en fossil gård från järnålder och medeltid med fynd av högkvalitativa föremål.

Efter ”blänkarna” följde två föredrag innan lunchpausen. Fredrik Larsson berättade om undersökningen av de förhistoriska gårdarna vid *Ribby*. 700 anläggningar påträffades varav 16 hus och några hägnader. Tidigaste spåren var senneolitiska. Gården kan ha anlagts redan så tidigt men substantiella anläggningar finns kvar först från äldre bronsålder i form av stolphål, härdar och gropar. En matlagingsyta kunde identifieras genom fyra större stolphål i bågform – troligen med ett tak som täckte ytan. Allt eftersom århundradena passerade tillkom ytterligare bebyggelselämningar i form av flera hus, brunn, smedja, aktivitetsytor mm.

Kerstin Söderlund och Anna Bergman berättade om vad vi i dag känner till om *Stockholms medeltida borg*. Allt äldre material var genomgången och analyserat. Tornet var den äldsta byggnaden och var en gång 24 meter högt, påbyggt två gånger. Inga spår finns kvar av tornet. Nuvarande norra längan av slottet befinner sig på den gamla slottslängan. Mycket finns kvar i den av den medeltida ringmuren, som var mycket välgjord. Närmast norra längan är kulturlagren åtta meter djupa. Vi fick också höra om fasadundersökningar som företagits och upptäckten av skrånande skyttegluggar.

Efter lunch gick Jonas Ros igenom de undersökningar som genomförts intill *Sigtuna museum*. Här finns spår av en gammal kyrka. I gräsmattan intill museet har märkts ut var kyrkan har legat. I ett drygt en meter tjockt kulturlager konstaterades 11 faser mellan 970 – 1250 e.Kr. Kammar, bennålar, keramik, beslag och en sköldbuckla påträffades. Ekträ påträffat i Lilla Nygatan är dendrodaterat till 983/984. Ros redovisade också hur bebyggelsen en gång kan ha sett ut intill museet med flera hus och bland annat en mycket tidig gata invid museet.

Andreas Forsgren berättade intressant om förmedling och publikt arbete för att informera om järnålderslämningar i *Hjulsta*. Målgrupperna är skolor och lärare men även den breda allmänheten inklusive de som är särskilt intresserade, t.ex. hembygdsföreningar. De senare kan tjänstgöra som vidareförmedlare av all information. I projektet ingår att utarbeta lärarhandledningar om forntiden i närområdet, knyta olika insatser till skolans läroplan, upprätta referensgrupper till de olika målgrupperna, utarbeta powerpoint material mm. Utbildning skall ske för berörda lärare. Digitala guider kan arbetas fram och finnas i en app. En två kilometer lång vandringsled skall finnas med fyra – fem skyltar som informerar om vad som syns längs vägen. Undertecknad anser att det är ett mycket ambitiöst projekt som bör vara en förebild för andra. Det är viktigt att all intressant information som kommer fram genom arkeologiska undersökningar sprids till skolor och övrig allmänhet.

Ulf Bertilsson berättade engagerande om *Swedish Rock Art Research Archive's forskning* kring 3D dokumentation av hällristningar. Denna teknik ger nya data om stil, form, textur, figurdetaljer, ristningsdjup, knackningsteknik mm. Ulf redovisade bland annat en nytolkning av ristningen i Litsleby och jämförde spåren av spjutspetsar från undersökningen med artefaktspetsar från bronsåldern. Häpnadsväckande överensstämmelser med olika spjuttyper i t.ex. bronsålderns period I B har kommit fram genom denna forskning. Den har uppenbarligen mycket kunskap att tillföra om hällristningar i framtiden.

Johan Klange och Stefan Gustafsson redogjorde för borrhoprover från *Slussen* samt möjligheter och svårigheter av provborrningar i stadsmiljö. De redogjorde för tre olika borrhörningsmetoder – grundläggningsborrning, skruvborrning och kärnborrning. Borrningar innebär att det går att komma långt ner i marken. I upptagna kärnor påträffas material t.ex. keramik, pärlor, hushållsmaterial och trämaterial. Borrprover genom det s.k. Vasagruset utanför södra medeltida stadporten påvisade t.ex. medeltida kulturlager.

Niclas Björck sammanfattade en forskningsundersökning rörande tidig neolitikum i *Österåker*. En boplatz undersöktes under 2016. Resultaten förmedlas till olika målgrupper som exempelvis skolor, allmänhet och media och med stort gensvar inte minst i Österåker. Keramiken är gropkeramisk. Ben finns från säl, fisk, älg och björn. Bland stenmaterialet är en skifferkniv och lerpärlor. Dateringen av fynden är cirka 3500 f.Kr.

Slutligen höll Jonathan Lindström ett intressant föredrag med titeln "*Vad hade en intellektuell i huvudet under forntiden? Om tidsuppfattning och mytologi i södra Skandinavien 4000 f.kr – 425 e.kr.*" Bland det Jonathan tog upp var möjligheten att hällristningar också kan tolkas som kalenderbilder. Utifrån en hällristning i Bohuslän gick han igenom en möjlig tolkning av de figurer som syns och hur de kan ha samband med varandra. Gallehushornen i Danmark med sina figurer kan vara ett s.k. narrativ – forntida berättelser. Insprängt bland hällristningar i

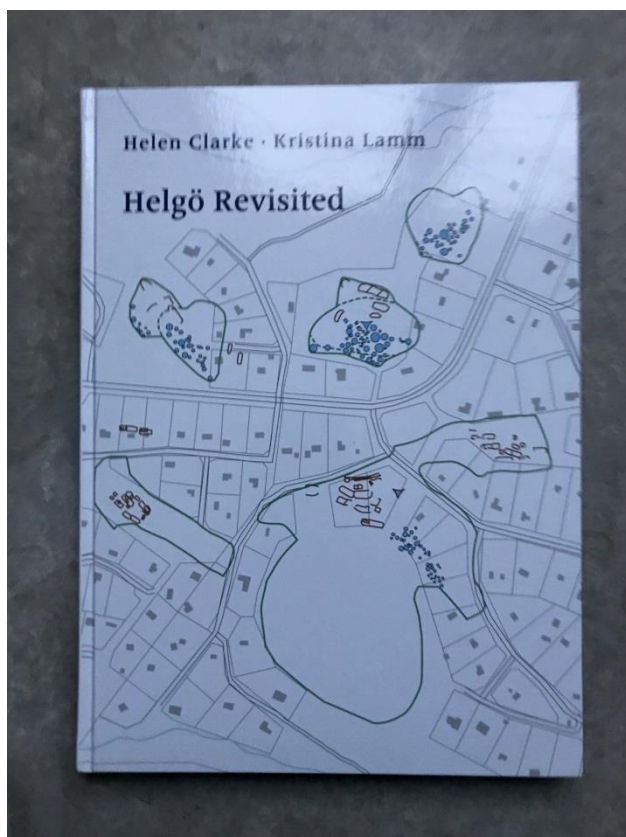
Fossum finns flera motiv som förefaller vara desamma på Gallehushornen. Kan de vara berättelser som använts länge? Han nämnde som senare exempel bland annat kalenderstavar.

Under 12 år har jag haft förmånen att få delta i länsstyrelsens intressanta genomgångar av vad som hänt arkeologiskt i Stockholms län. Jag har sammanfattat dessa i Gjallarhornet. Det skulle vara intressant om Gjallarhornet i framtiden också tar in referat av vad som händer arkeologiskt i övriga län i Sverige!

Nils Ringstedt

Nils.ringstedt@gmail.com

Helgö revisited. A new look at the excavated evidence for Helgö, central Sweden

En synnerligen intressant sammanfattning och tolkning av många års utgrävningar på Helgö har nu utkommit. Grävningarna på Helgö började 1954 under ledning av Wilhelm Holmqvist och upphörde oväntat 1978. Senast en rapport från Helgö-utgrävningarna utgavs var år 2011, nämligen *Excavations at Helgö XVIII*. Den nu föreliggande *Helgö revisited* har författats av Helen Clarke och Kristina Lamm med utgångspunkt i alla rapporter som utgivits, utgrävningsdagböcker, fyndkataloger mm. Författarna inspirerades att skriva en syntes av grävningsresultaten utifrån en recension i *Antiquity* 2012 av *Helgö XVIII*.

Helgö revisited är i A4 – format och har utgivits av *Stiftung Schleswig-Holsteinische Landesmuseen Schloss*

Gottorf Zentrum für Baltische und Skandinavische Archäologie genom Claus von Carnap-Bornheim. Papperskvaliteten är utmärkt och ger full rättvisa åt de många färg- och svartvita illustrationerna i boken.

Clarke och Lamm har i den nu utkomna boken på ett mycket överskådligt sätt gått igenom allt vad som tidigare ägt rum på Helgö och skrivits om utgrävningarna. De är båda mycket insatta i Helgö-projektet. Kristina Lamm deltog i utgrävningarna åren 1964 – 1978¹. Utifrån resultaten från grävningarna har författarna tolkat Helgös historia och betydelse. Författarna ger en översikt över Helgö-projektet och berättar om upptäckten av de arkeologiska lämningarna. En utmärkt sammanfattning liksom tolkning av alla lämningarna – de olika byggnadsgrupperna och gravfälten – följs av en beskrivning av de olika Helgö-publikationerna Helgö I – XVIII. Helgös roll diskuteras utifrån de kriterier som under 1990-talet togs fram för att identifiera centralorter. Författarna konstaterar att kriterierna skiljde sig åt under hela Helgös livstid. Att Helgös karaktär förändrades ungefär vid mitten av den cirka tusenåriga bosättningen bekräftas. Verkstadsproduktionen och hantverket på Helgö tas upp

¹ Kristina började inom Helgöprojektet 1958 och var fast anställd där från november 1964 – december 1978. Hon var delredaktör för volymerna III (1970), IV (1978), IX (1984), XIV (2001) tillsammans med Helen, liksom i volymerna XVI (2004) och XVIII (2008). Helen började som delredaktör och översättare 1978 för volym 5:1 och fortsatte därmed till och med volym XIV (2001). Hon återkom därefter i samma funktioner för volym XVI (2004) samt volym XVIII (2008). Helen var ensam redaktör för volym X (1988) – volym XIII (1997). Tillsammans har de båda varit redaktörer för volymerna IX (1984), XIV (2001), XVI (2004) och XVII (2008).

liksom Helgö som hedniskt kultcentrum. Intressant är också diskussionen av Gamla Uppsala i förhållande till Helgö.

I det avslutande kapitlet drar författarna slutsatser som rör boplatens belägenhet, samhället, gravfälten, Helgös kontakter med andra områden och avslutar med avsnittet *Helgö Reconsidered*. I boken får vi även läsa opublicerade anteckningar från fältdagböcker och årsrapporter och vidare en ytterst intressant bilaga som tolkar de stolphål som påträffats på Helgö – tolkningar som resulterat i tydliga bilder av de olika hus som påträffats. Slutligen finns en litteraturförteckning samt ett index.

Clarke och Lamm konstaterar att Helgö intog en betydande plats i Mälarens historia och utveckling under flera hundra år. De arkeologiska utgrävningarna har klart visat att Helgö förändrade sin funktion över tiden från kultcentrum under sen bronsålder till bondesamhälle och sedan till en plats där smykestillverkning och senare tillverkning av föremål av järn ägde rum. Ön var länge ett centrum för vattenburna transporter med råmaterial utifrån och ”export” av färdigtillverkade varor. Helgö hade långväga kontakter med andra europeiska platser och till och med asiatiska. Fynden visar att granater mm dyrbart material kommit långväga ifrån – kanske till och med från Sri Lanka eller Indien - via handelsleder som var väl kända i det romerska riket och längs vilka dyrbara varor transporterades från Orienten till Europa – den kända *Sidenvägen*. På Helgö har många romerska guldmynt, solidi, ringar, trådar och tackor av guld mm påträffats, vilket visas i flera vackra färgfoton. Guldmetall smältes ned för att användas till smycken i vilka granater infattades. Återvändande män som varit legosoldater i romerska armén kan ha haft föremålen med sig.

Den långväga Buddha-figuren kom från Swat-dalen i Indien. Den påträffades i byggnadsgrupp 2, på terrass I. Platsen är nära hus 2, som kallades ”tempel”. Kanske den enligt författarna dyrkades av de människor som kom till platsen? I östra delen av byggnadsgrupp 2 finns en treudd. Den är belägen på ett område som utgrävningarna visade hade varit en kultplats. Byggnadsgrupp 3 – verkstadsplatsen – uppvisar stora fynd av gjutformar och smältdeglar. Var det hantverkare boende på platsen som arbetade där eller rörde det sig om vandrande hantverkare som kom dit företrädesvis under sommaren? Det finns inget som tyder på att någon var bosatt i byggnadsgrupp 3. Inte heller har några gravar med verktyg som kan attribueras till smeder påträffats på Helgö.

Byggnadsgrupp 1 och 4 har troligen en gång hört samman men skiljs idag åt av ett icke utgrävt område. Byggnadsgrupp 1 var en bondgård med påträffade föremål som uppvisar en förhållandevis hög social status och användes genom sen folkvandringstid upp till början av vendeltid. Byggnadsgrupp 4 kan ha tjänat som del av gården men som verkstad där enkla bronsartefakter tillverkades, troligen för hemmakonsumtion.

De sex gravfälten som är kända på Helgö är endast delvis utgrävda utom gravfält 150 söder om byggnadsgrupp 2. Det gravfältet användes under cirka tre århundraden. Endast en grav innehöll föremål som var av högre kvalitet. Gravfält 116 i norr däremot uppvisar två gravar som påvisar social stratifiering genom sitt innehåll.

Författarna konstaterar att Helgös gyllene period omfattar cirka 100 år framåt från omkring år 500. Det var då verkstaden producerade sina fina föremål som spreds vida omkring. Ungefär kring 600-talet blev det en nedgång i ekonomin då verkstaden koncentrerades att arbeta med järn och tillverkning av pärlor. Efter år 700 förändrades Helgö-samhället radikalt och jordbruksverksamheten tog över, befolkningen ökade och fyra gravfält tillkom. I början av 1000-talet upphörde verksamheten i området. Skälen kan inte utredas arkeologiskt men kan ha att göra med stigande havsnivå vilket försämrade möjligheterna för skepp att angöra Helgös två hamnar. Arkeologin kan inte heller avslöja vad som hände efter år 1000 – men minnet av Helgö dog inte ut. År 1287 anses Helgö fortfarande utifrån platsnamnet som en ”helig ö”.

För alla som är intresserade av att få en intressant och innehållsrik överblick över forskningen på Helgö rekommenderas Clarkes och Lamms skrift varmt!

Boken kostar 24.50 Euro och kan beställas från:

SchleswigHolsteinische Landesmuseum Service GmbH
Schlossinsel 1
Schloss Gottorf
De 24837 Schleswig
eller per E-mail: museumsshop@schloss-gottorf.de
eller per Tel. 0049 4621/813-303

Nils Ringstedt

Nils.ringstedt@gmail.com

PÅ SPANING EFTER DET FÖRFLUTNA

EN HISTORIA OM ARKEOLOGISKT FÄLTARBETE I SVERIGE 1600–1900

Ola Wolfhechel Jensen

För många leder begreppet arkeologi osökt tankarna till någon som gräver och penslar fram forntida föremål ur jorden. Den svenska fältarkeologin har gamla anor och är en fascinerande historia kantad av intressanta personligheter som av varierande skäl, privata eller professionella, gav sig ut i terrängen för att dokumentera och undersöka fornlämningar.

I boken stiftar vi bekantskap med några av dessa personer och får veta hur det gick till när nya redskap och metoder etablerades medan andra gick ur tiden. Men också hur gryende idéer om det förflutna både påverkade och påverkades av nya strategier i fält och hur strapatsrik en antikvarisk resa kunde vara före tågens, flygens och bilarnas tid.

Fältarkeologins historia har färgats av varje epoks politiska och ideologiska vindar liksom kulturella värderingar. De har varit avgörande för såväl motiven till varför man bedrivit arkeologi som vilka resultaten blivit. Andra teman i denna bok är hur koloniala inslag, frågor kring ras och etnicitet, klasstillhörighet och rådande genusstrukturer har präglat fältarkeologins historia.

På spaning efter det förflutna är den första boken i sitt slag som tar ett helhetsgrepp och fördjupar frågor kring hur det praktiskt gick till då man i äldre tider genomförde arkeologiska undersökningar i Sverige.

Ola Wolfhechel Jensen är docent i arkeologi. Han har sedan slutet av 1990-talet forskat om arkeologins och kulturmiljövårdens historia.

ISBN: 978-91-7402-460-9, ISSN: 0083-6761, Antal sidor: 318, Utgivningsår: 2018, Typ av verk: Inbunden, Serie: Handlingar. Antikvariska serien 54, Pris: 265 kr inkl moms (250 kr exkl. moms).

Överraskande mycket fisk i stenålderskosten

Foto: Bilden tillhör Blekinge museum

Ny forskning vid Lunds universitet kan nu visa vad de första människorna faktiskt åt i södra Skandinavien för 10 000 år sedan. Betydelsen av fisk i kosten visade sig vara större än förväntat. Ska man följa en paleodiet så ska man helt enkelt äta massvis med fisk.

Osteologerna Adam Boethius och Torbjörn Ahlström har studerat olika proteinkällors betydelse i den mänskliga kosten för 10 500 till 7500 år sedan. Detta har gjorts genom att kombinera kemiska analyser på människoben från över 80 individer av de äldsta påträffade människoskeletten från Skandinavien, med osteologiska analyser av djurbensmaterial. Studien ingår i en avhandling som med olika metoder undersökt fiskets betydelse för de människor som bebodde södra Skandinavien några tusen år efter att isen, efter den senaste istiden, smält undan.

– Vid bopplatsen Norje Sunnansund, utanför Sölvesborg, kan man t ex se att drygt hälften av proteinintaget har kommit från fisk, en tiondel från sälar, cirka trettiosju procent från landlevande däggdjur, som vildsvin och kronhjort, och knappt tre procent från växter som svampar, bär och nötter, berättar Adam Boethius. På Gotland, som förutom harar inte hade några landlevande däggdjur, har andelen fisk i den totala proteinkonsumtionen varit ännu högre, strax under sextio procent. Säl har här ersatt de landlevande däggdjuren och står för nästan fyrtio procent av proteinintaget medan harar och vegetabilier utgör en försvinnande liten del, fortsätter han.

Även på den svenska västkusten visar studien att fisk har varit en mycket betydelsefull proteinkälla, men det förefaller som om säl och delfiner var mer betydelsefulla för de första pionjärbosättningarna och efter att först ha haft fokus på att jaga vattenlevande däggdjur ökar fisket än mer som proteinkälla.

Traditionellt sett har forskarna trott att människorna vid den här tiden i högre utsträckning varit mobila grupper av storviltsjägare vars huvudsakliga proteinintag då borde ha kommit från växtätare som kronhjort, urox och älg och man har inte sett fiskets roll.

– Upptäckten av fiskets dominans har en enorm betydelse för att vi ska förstå hur människorna levde. Fiske är mer stationärt än jakt på landlevande däggdjur, vilket ger tydliga indikationer på att man är bofast i Skandinavien långt tidigare än vad forskare tidigare trott, säger osteologen Adam Boethius.

Att forskarna ofta har missat fiskets betydelse beror sannolikt på att de inte aktivt letat efter de spår som finns. Fiskben är mycket skörare och mindre än ben från däggdjur, vilket innebär att de bevaras sämre. Vid en utgrävning går fiskbensfragmenten inte att se med blotta ögat utan man måste använda finmaskiga säll för att hitta dem.

På alla de undersökta platserna finner man alltså att fisket varit överraskande dominerande. I studien delas individerna upp i de som levde i marina miljöer och de som levde i sötvattensmiljöer. I sötvattensmiljöer domineras proteinintaget av olika typer av karpfiskar, abborre, gädda och lake. I marina miljöer är torsk dominerande, men sill, sej, kolja, pigghaj och rödspätta är också betydelsefulla arter. Vandrande fisk, som ål och lax, har däremot inte utgjort någon större del i näringsintaget.

– Intressant är att värdena från människorna i de olika grupperna inte överlappar. Det tyder på att grupperna har haft en begränsad mobilitet och mest livnärt sig på en lokal diet, säger Adam Boethius.

Resultaten visar också att folk blir mer beroende av fisket över tid och att vissa områden troligen var mer tätbefolkade än man trott.

– Även om fisk kan fångas i de flesta sjöar så finns det vissa platser i landskapet som är extra gynnsamma. Det är vid dessa platser som människorna börjar bli bofasta, man skapar sitt eget territorium. Detta medförde troligen våldsamma möten mellan olika folkgrupper, vilket också ofta återspeglas i form av olika våldsrelaterade skador på de skelett vi träffar på vid arkeologiska utgrävningar.

– En ökande betydelse av fisk, innebär i detta sammanhang att landskapet blir uppdelat. För fortsatt mobila grupper skapas no go zoner som man tvingas gå runt för att hitta mat. I förlängningen leder det till ökande "kostnader" för mobila näringsstrategier och en ökande bofasthet är i dessa sammanhang att vänta eftersom det då blir det bästa alternativet, avslutar Adam Boethius.

Text: Gisela Lindberg

Länkar:

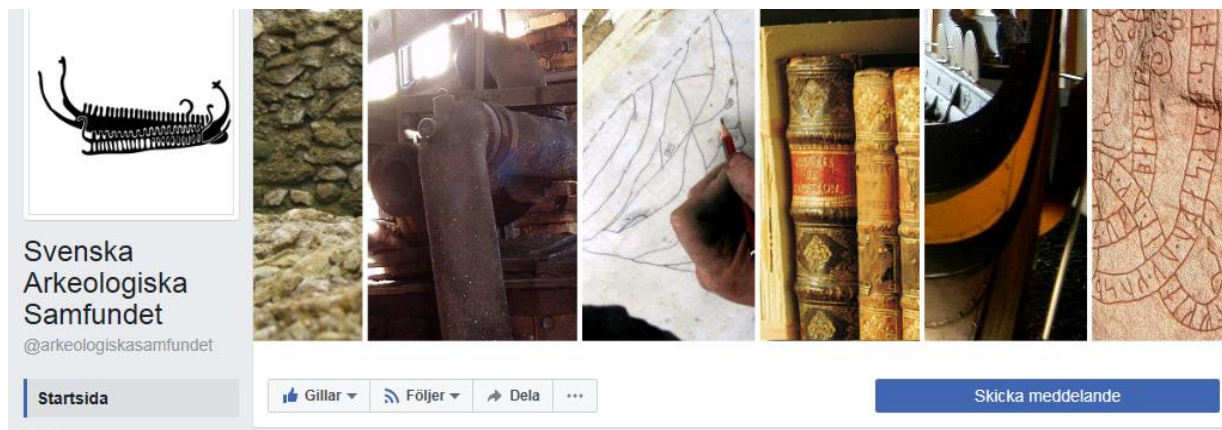
Artikeln "Fish and resilience among early Holocene foragers of southern Scandinavia: a fusion of stable isotopes and zooarchaeology through Bayesian mixing modelling" är publicerad i tidskriften Journal of Archaeological Science. www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305440318300542

Artikeln ingår i Adam Boethius avhandling Fishing for ways to thrive - Integrating zooarchaeology to understand subsistence strategies and their implications among Early and Middle Mesolithic southern Scandinavian foragers. Disputationen i historisk osteologi ägde rum den 16 mars 2018 vid Lunds universitet.

Länk till avhandlingen: lup.lub.lu.se/record/923623c4-ca1e-4a29-8afb-6752731fab8

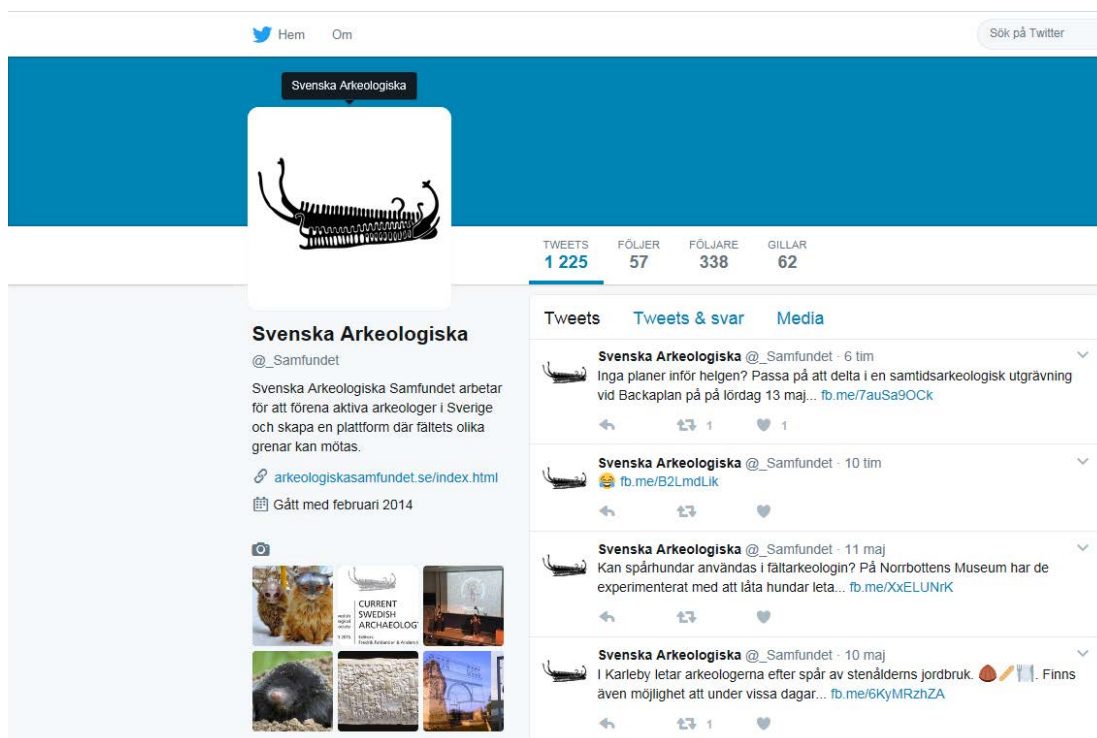
Svenska Arkeologiska Samfundet i sociala medier

Ni följer väl Svenska Arkeologiska Samfundet i sociala medier?

Svenska Arkeologiska Samfundet har en väldigt aktiv Facebook-sida med över 4 700 följare. Här delas olika typer av arkeologirelaterade nyheter av både stor och liten karaktär.

Svenska Arkeologiska Samfundet finns sedan 2014 även på Twitter.

Disputationer

Sara Gummesson har disputerat vid Stockholms universitet på avhandlingen: *Points on Production: Taphonomic research on Mesolithic osseous assemblages in Sweden*.

Den 23 februari kl. 10, i Degeersalen, Geovetenskapens hus, Svante Arrhenius väg 12, Stockholm.

Opponent: Kenneth Ritchie, Schloss Gottorf, Schleswig.

Stella Macheridis har disputerat vid Lunds universitet på avhandlingen: *Waste management, animals and society. A social zooarchaeological study of Bronze Age Asine*.

Den 2 mars kl. 13.15 i LUX C121, Helgonavägen 3, Lund.

Opponent: Arkadiusz Marciniak, Adam Mickiewicz University, Poznań.

Adam Boethius har disputerat vid Lunds universitet på avhandlingen: *Fishing for ways to thrive. Integrating zooarchaeology to understand subsistence strategies and their implications among Early and Middle Mesolithic southern Scandinavian foragers*.

Den 16 mars kl. 13.15 i LUX C126, Helgonavägen 3, Lund.

Opponent: Peter Rowley-Conwy, Durham University.

VÄLKOMNA TILL Svenska Arkeologiska Samfundets årsmöte 2018

- Plats:** Östermalms föreningsråd, Valhallavägen 148, Stockholm.
Hitta dit: Fältöverstens bortre hörn vid korsningen Valhallavägen/Värtavägen, precis vid busshållplatsen. OBS ej ingång från köpcentret.
- Tid:** Onsdag den 2 maj kl. 17.00–18.30
- Program:** 17-17.30 Föredrag Vivian Smiths, GRASCA, Linnéuniversitetet/Studio Västsvensk
Konservering: *Att skapa ett kulturarv. Ett doktorandprojekt om motsättningar, mångfald och samarbete.*
- 17.30-18.30 Årsmöte Svenska Arkeologiska Samfundet

Dagordning för årsmötet:

- § 1. Mötets öppnande.
- § 2. Fråga om mötets behöriga utlysande.
- § 3. Fastställande av dagordning.
- § 4. Val av mötesordförande, mötessekreterare samt två justeringsmän tillika rösträknare.
- § 5. Upprättande och justering av röstlängd.
- § 6. Behandling av förvaltningsberättelse och revisionsberättelse (utdelad).
- § 7. Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen.
- § 8. Styrelsens förslag till budget 2018.
- § 9. Val av styrelseordförande.
- § 10. Val av övriga styrelseledamöter och suppleanter.
- § 11. Val av revisorer och suppleanter.
- § 12. Fastställande av eventuella avgifter.
- § 13. Val av valberedning.
- § 14. Ärenden väckta av styrelsen eller ledamöter.
- § 15. Meddelande om beslut om stipendier ur Rosa Tengborgs Stiftelse.
- § 16. Övriga frågor.

I enlighet med stadgarna ska förslag som ledamot vill ha behandlat lämnas till styrelsen senast fyra veckor före årsmötet. Har du förslag, kontakta ordföranden:

Joakim Wehlin
Dalarnas museum
Box 22, 791 21 Falun
joakim.wehlin@dalarnasmuseum.se

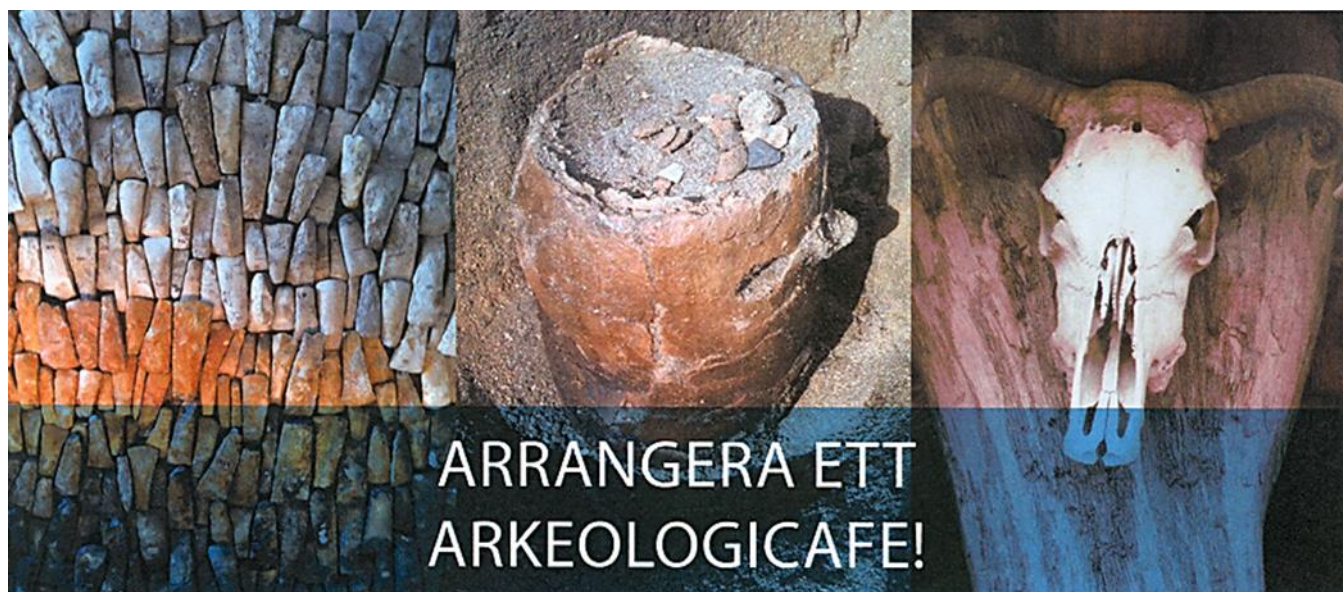
Kom ihåg årsavgiften

Vi vill påminna om årsavgiften för 2018! Den ger något tillbaka till både dig och till arkeologin!

För 200 kronor om året får du som ledamot i Svenska Arkeologiska Samfundet ta del av en rad förmåner. Du får vårt nyhetsbrev Gjallarhornet fyra gånger om året, du har möjlighet att åka på Samfundets resor till intressanta arkeologiska platser med kunnig guide, och du har möjlighet att komma på årsmötet då vi också arrangerar ett föredrag om någon intressant arkeologisk fråga. Dessutom stödjer du vårt arbete att agera överbyggande och integrerande mellan de olika arkeologiska grenarna som finns i Sverige, t.ex. mellan akademi och uppdragsarkeologi, samt mellan arkeologier som fokuserar på olika tidsperioder eller olika geografiska områden. Bland annat har vi tagit fram etiska riktlinjer för arkeologisk verksamhet i Sverige, vilka nu är under revision. Vi utgör även remissinstans för lagförslag som rör vårt område. Utöver detta arbetar vi också med att sprida intressant information om olika arkeologiska företeelser på Facebook. Följ vårt arbete både på hemsidan och på Facebook! På hemsidan kan du också ladda ner tidigare nummer av Gjallarhornet.

Plusgirokonto: 35 12 10-0, Märk med namn, adress och ”årsavgift 2018”

Väl mött 2018!

ARRANGERA ETT ARKEOLOGICAFE!

Funderar ni på någon arkeologisk fråga som ni vill få besvarad? Vill ni veta mer om arkeologiska utgrävningar eller kulturarvet i er hembygd? Ellervill ni kanske djupdyka i någon aktuell arkeologisk debatt?

Svenska Arkeologiska Samfundet hjälper till att arrangera ett arkeologicafe i form av en föreläsningkväll, tematräff eller liknande. Ni kan vara en förening, t.ex. en hembygdsförening, ett byalag, en studentgrupp eller ett nätverk. Ni ordnar lokal, bjuder in en eller flera föreläsare och sprider information om arrangemanget på er ort. Den inbjudade föreläsaren kan vara arkeolog eller någon annan som kan dela med sig av sina kunskaper. Vi står för kostnaderna upp till 10 000 sek för inbjuden föreläsare, tryck av affischer, annonser och i viss mån lokalhyra. Vi hjälper även till att sprida information om arrangemanget via vårt nyhetsbrev *Gjallarhornet*, vår hemsida (www.arkeologiskasamfundet.se) och facebookside.

Ni kan föreslå arkeologicafeer löpande under året men vi behöver minst två månader på oss för beslut, så var ute i god tid! Skicka ert förslag med en kort beskrivning om hur arrangemanget ska gå till, vilket arkeologiskt ämne eller tema som ni vill ta upp och vilken/vilka föreläsare ni tänkt bjuda in. Vi kan också hjälpa till att hitta en arkeolog som matchar temat på arrangemanget. Bifoga även en budget över kostnaderna. När arrangemanget är genomfört skickar ni en ekonomisk redovisning och en kort redogörelse för publikation i vårt nyhetsbrev.

Skicka ditt förslag till: info@arkeologiskasamfundet.se

Svenska Arkeologiska Samfundet

Publicera i Gjallarhornet

Deadline för nästa Gjallarhornet är den **29 april**. Bidrag skickas till Anna Tornberg, helst med e-post: anna.tornberg@ark.lu.se, alternativt: Anna Tornberg, Lunds universitet, Institutionen för arkeologi och antikens historia, Box 192, 221 00 Lund. Gjallarhornet distribueras numera endast via e-post som pdf. Det kan också hämtas på Samfundets hemsida:

<http://www.arkeologiskasamfundet.se/gjallarhornet.html>.

Glöm inte att meddela Samfundet om du byter e-postadress. På så vis missar du inte utskick av Gjallarhornet eller annan information. Skicka dina uppgifter om byte till anna.tornberg@ark.lu.se

Vill du bli ledamot i Svenska arkeologiska samfundet?

Är du aktiv inom det arkeologiska fältet och vill hålla dig uppdaterad om vad som sker inom dess olika grenar? Vill du vara med och utveckla Samfundets verksamhet eller delta i dess olika aktiviteter? Då välkomnar vi varmt din ansökan om medlemskap. Vi vänder oss till dig som arbetar med arkeologi inom till exempel arkeologisk uppdragsverksamhet, på universitet, museer och länsstyrelser, eller är antagen till forskarutbildning. Beslut om antagande av nya medlemmar tas på nästkommande styrelsemöte.

Sedan ett antal år så tar Samfundet ut en medlemsavgift för att täcka omkostnader. Medlemsavgiften är för närvarande 200kr/år. Som medlem får du regelbundet nyhetsbladet Gjallarhornet samt inbjudan till Svenska Arkeologmötet, seminarier och temaresor.

Ansökan mailas till:

ledamot@arkeologiskasamfundet.se

När du har fått besked om att ansökan godkänts sätter du in årsavgiften 200 kr på:

Kontonummer: Plusgiro 351210-0

Betalningsmottagare: Svenska Arkeologiska Samfundet

På första inbetalningen, ange ”ny medlem”, namn, adress och e-post. Du kan även maila oss så skickar vi inbetalningskort.